

DZIENNIK LWOWSKI

Organ demokratyczny.

Przedpłata w miejscu wynosi: miesięcznie 1 zhr. — Z przesyłką pocztową: rocznie 16 zhr.;
ćwierćrocznie 4 zhr. — cent; miesięcznie 1 zhr. 35 ct. —

Dla Wychodźców we Francji ustaliliśmy cenę prenumeraty na 15 franków kwartalnie.

Redakcja i administracja pod l. 29/30 przy placu katedralnym w domu p. Sara.
Za ogłoszenia od wiersza drobnego druku 4 cent.
Reklamacye nieopieczętowane wolne są od opłaty
Wychodzi codziennie o godzinie 5mej rano. — Numer pojedynczy kosztuje 4 centy.

Nr. 309

Środa dnia 8. grudnia 1869. — Niepok. Pocz. N. P. Marji (ryzm.) — Ałyppa (grec.)

Rok III.

Lwów dnia 7. grudnia.

Cesarz przyjechał już do Wiednia, a wszystko wyczeka zmian, na które zanosi się już od dłuższego czasu. W ministerstwie, jak to już kilkakrotnie powtórzyliśmy, rozstrój wielki. Najświeższe wiadomości przynoszą jeszcze jedno i to wcale ważne doniesienie; p. Giskra bowiem zaczyna przychylić się do ustępstw na rzecz większej autonomii dla krajów koronnych. Memorjał p. Bergera i broszura Fischhofa zajmują obecnie całą uwagę publiczności, a we wszystkich kołach politycznych utwierdza się coraz silniej występująca myśl o potrzebie zmian w konstytucji grudniowej.

Delegacja nasza znajduje w Wiedniu bardzo korzystną dla kraju sytuację, daj Boże aby umiała z niej korzystać. W takim bowiem położeniu jak dziś, Austria była po Sadowie; wtenczas nie umieliśmy z tego korzystać, teraz może przecież choć jeden raz Polacy będą mądrzy przed szkoda.

Fischhofa program znajduje rozmaite ocenienie w wiedeńskich i naszych dziennikach. Najzabawniejszą jest w tym względzie wzmianka *Gaz. nar.*, która nie chcąc przyznać że to jest program federacyjny, wije się na wszystkie boki, aby tylko nie przyznać, że tak znakomity mąż wyznaje nasz program. Nieuprzedzeni zrozumieli z programu, że w istocie rzeczy urządzenie Austrii wedle projektu Fischhofa byłoby niezawodnie federacyjnem, czy ono w szczegółach zgadza się z czeskim wnioskiem czy z wnioskiem Smolki to ma wagę podrzędną. Już to trzeba *Gaz. nar.* przyznać, że tak znakomitych koziółków jak jej kierownicy wyprawiają nie tak łatwo kto inny potrafi. Na szczęście że kraj cały uznał już stałość jej zasad i bezwzględność jej przekonań, które zwykle zmieniają się wedle pory roku. Nieboraczka ta przerażała się również bezpotrzebnie na samą wiadomość dziennikarską jakoby ministrowie rokować chcieli z p. Smolką i Ziemiałkowskim. Oczywiście, bo od czegoż są faktorowie polityczni pp. Potoccy, Sapiehowie i tym podobni rezolucyjni szlachcice. Na zaspokojenie *Gaz. nar.* możemy ją zapewnić, że dotąd ministerstwo nie rozpoczęło żadnych rokowań z p. Smolką.

Dziś rozpoczyna w Rzymie swe czynności sobór kościelny; świat katolicki niewielkie pokłada w nim nadzieje, bo zgromadzeni księża kościoła nie dają mu żadnej rękojmi, aby przeprowadzone były w łonie kościoła reformy tak pożądane i potrzebne do zbliżenia się do postępu i ducha czasu.

Prezydent lwowskiego wyższego sądu krajowego br. Komers wydał po polsku następujący okólnik w sprawie używania języka polskiego przez władze sądowe:

L. 11109. Publiczne czasopisma, a mianowicie *Dziennik lwowski* z dnia 23. z. m. nr. 294 podnoszą skargi na to, iż niektóre sądy zawsze jeszcze nie używają języka polskiego jako urzędowego.

Prawne przepisy bywają wydawane, nie aby je przekraczać, lecz aby takowe ściśle wykonywać, a szczególnie wymaga się to od sądów, których organa, będąc wedle swego przeznaczenia przede wszystkim powołanymi do przestrzegania, by istniejące przepisy były wykonywane, powinny same w ścisłym dopełnieniu tychże przewodniczyć ludności dobrym przykładem.

Wydane z polecenia najj. pana rozporządzenie ministerjalne z dnia 5. czerwca b. r., doszło do wiadomości wszystkich sądów, jak najsumienniejsze zastosowanie się do takowego, jest zatem obowiązkiem każdego urzędnika i sługi, nie waham się więc oświadczyć, iż przeciw każdemu swemu postępowaniem do tego powód dającemu, wystąpię w drodze

dyscyplinarnej o nieposłuszeństwo w obec prawnych przepisów.

Zapas dawniejszych druków wyjątku nie może stanowić, jeśli bowiem dawniejszych druków pozostało tak wiele, iż usunięcie tychże z użycia przyprawiłoby fundusz na ryczałtowe kancelaryjne przeznaczony wydatki o znaczny uszczerbek, mogą takowe i nadal być używane, lecz gdy napisy niemieckie na polskie bez wszelkich trudności dadzą się zmienić, powinny odnośne wpisy, jako należące do wewnętrznego języka urzędowego być uszczelnione w języku polskim.

Wzywam więc wszystkich panów przełożonych sądów, aby obecne rozporządzenie, nie tylko sami mieli zawsze na oku, lecz i zastosowanie się swych podwładnych do tegoż, dopilnowali jak najściślej.

Z prezydium c. k. wyższego sądu krajowego.

Lwów dnia 24. listopada 1869.

Komers.

Klub konfuzjonistów.

Nie upłynęły jeszcze cztery tygodnie, jak poseł Smolka w sejmie przy debacie adresowej wyraził obawę, że klub rezolucjonistów z swoim programem energiczno-rezolucyjnym do czterech tygodni może się stać klubem konfuzjonistów.

Obawy posła Smolki najbardziej dotknęły podówczas posła Skrzyńskiego, który w ferworze rezolucyjnym pewnego pięknego wieczoru w sali ratusza lwowskiego wydał wyrok, że kto nie rezolucjonista, ten warjat albo niedołęga, a kto federalista to półgółówek i — basta!

Wyrokowi tak poważnego męża jak poseł Skrzyński przyklasnęła podówczas lewica i prawica rezolucyjna, potakiwało centrum z panem Badenim na czele, a księciu panu tak się rozanieliło oko i usta do pocałunku złożyły, że byłby ucałował nawet samego p. Starkla, którego miewał zwykle po swojej lewicy.

Tak jednak gorszący wypadek nie miał miejsca, a gdy nieparlamentarnego tytułu półgółówek, nie można było z sobą zabierać z sali radnej do sali reutowej dla zaaplikowania go federalistom, ograniczono się na zakneblowaniu im gęby, przez usunięcie w sejmie z porządku dziennego wniosku p. Smolki i pozostawiono im tylko mieć tę jedną satysfakcję, żeby oczekiwali ziszczenia się przepowiedni Smolki, że klub rezolucjonistów stanie się niebawem klubem konfuzjonistów.

I jakoż przed tygodniem mieliśmy sposobność donieść o zgonie klubu rezolucjonistów, który miasto energii zaniedbłszy na niedokrewność wyzwał strapieniego ducha, w tejże samej sali radnej, gdzie tak chlubił się swój począł.

Gdy nieboszczyk zmarł bez testamentu, jeden z najlepszych jego synów poseł Gross, odroczył podział pozostałego po nim mienia na czas nieograniczony. Po tygodniu jednak, gdy otrąbiono po rogach ulic, ażeby się zgłaszali prawni klubowi sukcesorowie, a nawet i synowie naturalni (mamelucy) i gdy tym sposobem natłok był zbyt wielki, ażeby można było zwlekać z publicznym wystąpieniem, wyznaczono zebranie znów na dzień poniedziałkowy, jako na dzień od nieparlamentarnych czasów rezolucyjny.

Jakkolwiek godzina 7ma była wyznaczona już tą razą nieomylnie, jako czas zebrania, jednakże dopiero o godzinie w pół do 9tej dla zbyt wielkiego natłoku zdołano przystąpić do otwarcia posiedzenia, w nadzwyczajnym komplecie bo z górą 39 osób nieprzenoszącym. Najbliżsi krewni zmarłego t. j. *Gazeta Narodowa* w pełnym komplecie redakcyjnym,

Tam to, zwłaszcza w piątek jako święto Mahometan, przepędzają cały dzień na rozmyślaniu a potem na śpiewach i tańcach.

Od kolumny Pompejusza wiedzie droga do obelisku Kleopatry; jest to jeden z tych dwóch obelisków, który piękna królowa zabrawszy z przed świątyni w Heliopolis, postawiła u wejścia wspaniałego pałacu, jaki wybudowała swemu ulubieńcowi Antoniuszowi.

I gdzież ów pałac, w którym przemieszkiwała miłość dwóch najznakomitszych osób owej epoki?.. Oto leży on w głębinach morskich i tylko czasami przy spokojnej wodzie, widać na dnie migocące onego kolumny.

Z Aleksandrji wypłynęliśmy dnia 15 listopada i podążyli wzdłuż wybrzeży afrykańskich. Podróż morską trwałą prawie całą dobę i dopiero dnia 16 nad ranem zawitaliśmy do Port-Said, miasta portowego, gdzie bierze swój początek kanał Suezki.

Mnóstwo statków, niemal ze wszystkich części świata zawinęło do portu, a w ciągu dnia przybyła najprzód na wspaniałym jachcie francuskim *Aigle* cesarzowa francuzka, a po południu dnia tego przybył z Jerolimy cesarz austriacki na statku *Greif*, a wraz z nim ministrowie: Beust, Andrassy, Plener, hr. Bellegarde i liczny dwór. Statki książąt: pruskiego, holenderskiego i szwedzkiego już przybyły wprzód.

począwszy od jej właściciela p. Dobrzańskiego i jej dzierżawcy posła Krzczunowicza, a skończywszy na p. Wolskim terminatorze narodowym, wraz z metrapazem i całym przynależnym do niej taborem pakunkowym, ekspedycyjnym i nowiniarskim, stanowiła najliczniejszy poczet. Drugi hufiec, równie znaczny liczbą, stanowili naturalni synowie zmarłego (mamelucy), z panem Florjanem Kułakowskim, panem Błotnickim i Grelinger-Grelińskim na czele. W trzecim rządzie rozsiedli się rezolucjoniści czystej krwi. Dr. Skwarczyński, poseł Sawczyński i poseł Podlewski, razem trzech, jeżeli się nie mylimy. Pan Prugar dowodził wreszcie nieprześląganymi.

Gdy tak już byli uszykowani sukcesorowie zmarłego klubu, odczytano najpierw urzędowe i z wszelkimi formalnościami prawnymi sporządzone zdanie się spadku i praw dziedzictwa, ze strony ks. A. Sapiehy, dr. Schrenzla i wielu innych, którzy z klubu wystąpili. Masę spadkową opisaną i skonsygnowaną, stanowi 8, wyraźnie osm afiszów przedwyborczych, porozelepianych na murach ratusza lwowskiego tak wysoko, ażeby ich nigdy żaden mameluk zedrzeć nie potrafił. Afisze te zaopatrzone godłami rezolucyjnymi opiewają jak następuje: Wybór Ziemiałkowskiemu to samobójstwo! Rodacy! Polacy! Rezolucjoniści! Narodzie! Ojczyzna! Ministerjalizm! i na koniec ostatni: Czarna jak noc potwarz!

Po odczytaniu protokołu ostatniego posiedzenia, na którym to wszystkie godła rezolucjonistów, jak wieść niesie uchwalono Dr. Skwarczyński przystąpił do omówienia sprawy bezpośrednich wyborów. Z potrójnego stanowiska zastanawiał się pan Skwarczyński nad kwestją bezpośrednich wyborów; ze stanowiska polskiego, nie dało się nic więcej powiedzieć, jak tylko, że bezpośrednie wybory do wiedeńskiej rady państwa, są całkiem nie polskie, ze stanowiska austriackiego dowiódł, że nie mogą być austriackie, a na koniec ze stanowiska obowiązujących ustaw wykazał, że są zamachem stanu, stosownej więc treści zaproponował powzięść rezolucję.

Nie możemy wdawać się w dalsze opowiadania dwugodzinnej debaty nad dodatkiem p. Dobrzańskiego postawionym do wniosku p. Skwarczyńskiego, choć dodatek ten z odrębnego stanowiska kroackiego, na które właściciel *Narodówki*, jak wiadomo, często nie domaga, było tak zabawne, żeby już dla tego samego poczesne miejsce w sprawozdaniu z posiedzenia klubu konfuzjonistów mu się należało. Gdy jednak sam p. Wild dopatrywał w nim bezsensu, pan Wolski rażąca niekonsekwencją, a p. Starkel dwa razy zabierał głos: raz w poparciu go, drugi raz przeciw niemu, więc i my nic innego nad to, co o nim ci panowie zaopiniowali nie powiemy tą razą, i wolimy przystąpić do drugiej sprawy będącej przedmiotem rozprawy, która więcej ma interesu jako sprawa specjalnie konfuzjonistowska.

Sprawa wyborów i agitacji przedwyborczej przy wyborach trzech posłów z miasta Lwowa była na porządku dziennym. Pan Starkel jej referentem, oskarżycielem p. Błotnicki, winowajcą komisja klubu i wydział, obrońcą p. Dobrzański. Pan Starkel najpierw ognistymi słowami opiewał zwycięstwo, jakie odniósł klub rezolucyjny przy wyborach, jemu przypisywał: co się działo, co się dziać miało, i co się dzieć nie mogło; w dalszym ciągu swej mowy usprawiedliwiał również komisję i wydział, dla czego zawierały kompromis ze stronictwem demokratycznym.

Pan Błotnicki był całkiem innego zdania, i nie tak różowych poglądów na sprawę wyborów i działalność klubu, jak to pan Starkel opisywał, jego zdaniem klub rezolucjonistów jeżeli podczas wyborów był rozbity, 3/4 jego członków gromadnie emigrowało do obozu mameluków, co więcej sami założyciele klubu wyrzekli się go, jedni członkowie agitowali

Ruch w porcie był ogromny, wicekról egipski, który przybył w wilę dnia tego dla przyjęcia swych gości, nie mógł ich zbyt raczyć, bo wszyscy prawie pozostali na swoich statkach, oczekując dnia uroczystości.

Mało kto wysiadał na ląd, bo miasto Port-Said, prócz pięknego i wygodnego portu, nie zawiera nic godnego do widzenia.

Jest to miasto liczące około 8.000 mieszkańców, po części Europejczyków, na sposób wenecki zbudowane na lagunach, a chociaż ma wielką przyszość przed sobą to jednak nie może się — z braku miejsca — zbyt rozprzestrzenić, ani też pomieścić więcej nad 30.000 mieszkańców.

Od niedawnego dopiero czasu pobudowane tu zostały hotele, kawiarnie i kasyna, wszystko na sposób francuzki, a gdy jeszcze przybędą konsulaty wszystkich państw nadmorskich, to Port-Said będzie chciało rywalizować z Aleksandrją, chociaż nigdy nie dosięże ani jej znaczenia ani bogactwa.

Przechodząc po mieście wyczytałem napis: atelier photographique de J. Kozłowski. Pospieszyłem odwiedzić rodaka. Jakąż mu sprawiłem radość udzielając wiadomości o kraju, których był zupełnie pozbawiony, bo dzienniki francuzkie, które tam późno nadchodzą rzadko wspominają o Polsce.

Galicja przede wszystkim go interesowała, a mimo że sam był koroniarzem to upatrywał on w Galicji jedyną nadzieję odrodzenia Polski i zespolenia jej rozbitych części w jednolitą całość.

Wycieczka do Egiptu

na uroczystość otwarcia kanału suezkiego.

(Ciąg dalszy.)

Nazajutrz rano zajaśniało owe piękne pogodne niebo swym letnim błękitem, jak to u nas w czerwcu bywa, a choć to już połowa listopada, gorąco jednak dochodzi 28 stopni.

Co za cudny klimat egipski!... ciągnęła w zimie wiosna, bez deszczu, bez chmurki na niebie, tylko w Aleksandrji pada czasami deszcz, nigdy zaś w Kairze.

Przebywszy boczne ulice miasta, pominęliśmy bramę, a przez małe przedmieście wiedzie droga wprost do kolumny Pompejusza, jedynej pamiątki z czasów rzymskiego panowania. Kolumnę tę stanowią cztery ogromne kawały granitu takiej wysokości, iż kolumna wystaje po nad miasto i morze; u szczytu jest szczyt koronny. Wokoło kolumny obszerny plac nieoczyszczony z gruzów pałaców, które tu stały przed dwoma tysiącami lat.

Po za kolumną rozciąga się smentarz egipski, bez obmurowania, bez drzew, a kamienne grobowce, jakby trumny poukładane obok siebie, mają po obu bokach dwie małe wieżeczki, na których znajdują się arabskie napisy.

I to miasto umarłych choć tak smutny przedstawia widok, jest ulubionym miejscem schadzek kobiet, które tam ledwie się gromadzą niosąc koszyki z żywnością i napojami.

